

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 30 marca 2016 r.

DOLiS/DEC-233/16/23015,23018

dot. DOLiS-...]

DECYZJA

Na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. 2012 r., poz. 270 z późn. zm.) w zw. z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2016 r. poz. 23 z późn. zm.) oraz art. 43 ust. 2 w zw. z art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Księdza Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...], na decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 26 stycznia 2016 r. (znak: DOLiS/DEC-65/16) wydanej w sprawie wszczętej na podstawie skargi Pana D.P., zam. [...], na odmowę uaktualnienia jego danych osobowych przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...],

- 1) uchylam zaskarżoną decyzję z dnia 26 stycznia 2016 r. (znak: DOLiS/DEC-65/16) oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 30 kwietnia 2015 r. (znak: DOLiS/DEC-362/15),**
- 2) umarzam postępowanie w całości.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana D.P. (zam. [...]), zwanego dalej Skarżącym, dotycząca odmowy uaktualnienia jego danych osobowych przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...], zwanego dalej Proboszczem.

W treści swojej skargi Skarżący wskazał, że Proboszcz nie zaktualizował jego danych osobowych w Księdze Chrzta pomimo złożenia przez niego oświadczenia woli dotyczącego formalnego wystąpienia z Kościoła Katolickiego.

Skarżący w przedmiotowej skardze dodał, iż wysłał do Proboszcza ww. Parafii Rzymskokatolickiej oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego połączone z prośbą o sprostowanie nieaktualnych danych osobowych, które zostało odebrane w dniu [...] czerwca 2014 r., jednakże ten nie dokonał żądanej aktualizacji danych.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje.

1. Skarżący, pismem z dnia [...] czerwca 2014 r., skierował do Proboszcza oświadczenie, o treści: „na podstawie art. 60 Kodeksu cywilnego, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. z 2005 nr 231 poz. 1965), z dniem dzisiejszym występuję z Kościoła Katolickiego, tj. wycofuję zgodę na podleganie jego doktrynie (Katechizm Kościoła Katolickiego) i prawu (Kodeks Prawa Kanonicznego). Oświadczam, że w oparciu o jej art. 2 pkt 5 nie zamierzam tej decyzji uzasadniać poza tym, że nie chcę do niego należeć. Ponadto nie wyrażam zgody na przekazywanie informacji o tej decyzji osobom trzecim, a zwłaszcza członkom mojej rodziny. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych (...) proszę Księdza, jako administratora moich danych osobowych, o ich uaktualnienie w Księdze Chrzta (nr aktu [...]), przez naniesienie adnotacji o treści: «Dnia [...]04.2014 formalnym aktem wystąpił z Kościoła katolickiego» oraz o przesłanie jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższym sprostowaniem”. Powyższa korespondencja została przez Skarżącego nadana za pośrednictwem Poczty Polskiej w dniu [...] kwietnia 2014 r. Załączone do akt sprawy potwierdzenie odbioru wskazuje, że pismo zostało odebrane w dniu [...] czerwca 2014 r.
2. W wyjaśnieniach przesłanych do Generalnego Inspektora Proboszcz oświadczył, iż: „Po pierwsze nikt nie przetwarza danych osobowych Skarżącego. Pan D.P. został ochrzczony w naszej parafii (...). Otrzymaliśmy list proszący o wypisanie się z Kościoła. Jak wiadomo, chcąc wypisać się z Kościoła, trzeba udać się do proboszcza parafii zamieszkania z »oświadczeniem woli«, z dwoma świadkami i w jego obecności dokonać podpisu wraz ze świadkami. Proboszcz miejsca przesyła zawiadomienie o wypisaniu się jego parafianina z Kościoła. Wtedy proboszcz parafii chrztu dokonuje adnotacji. (...) Zgodnie z instrukcją o wypisaniu się z Kościoła Katolickiego niech Pan D.P. uda się do swego proboszcza parafii zamieszkania w [...]”.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w dniu 30 kwietnia 2015 r. wydał decyzję administracyjną (znak: DOLiS/DEC-

362/15), mocą której nakazał Proboszczowi ww. Parafii Rzymskokatolickiej przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Skarżącego, polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem Skarżącego, zawartym w jego „oświadczeniu woli” z dnia [...] czerwca 2014 r.

W ustawowym terminie Proboszcz Parafii wniósł wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy zakończonej ww. decyzją, okazując swoje niezadowolenie z rozstrzygnięcia w niej podjętego. Jak wskazał Ksiądz Proboszcz, cyt.: „za bardzo broni prawa osoby, a zapomina się o prawach instytucji Kościoła Katolickiego. Przecież nie odmawiamy woli osoby proszącej, tylko prosimy o uszanowanie obowiązujących ustaleń między wytycznymi Kościoła w Polsce a prawem często nie zrozumianym przez konkretnego duchownego.”

W dniu 26 stycznia 2016 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną (znak: DOLiS/DEC-65/16), mocą której utrzymał zaskarżoną decyzję w mocy.

W dniu 29 lutego 2016 r. do Biura Generalnego Inspektora wpłynęła skarga Proboszcza Parafii na ww. decyzję GODO 26 stycznia 2016 r.

Proboszcz Parafii w swojej skardze zarzucił Generalnemu Inspektorowi naruszenie następujących przepisów:

- 1) art. 7, art. 25 ust. 3 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- 2) art. 1, art. 5 i art. 27 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisanego 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz.318);
- 3) art.2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz.1169);
- 4) art. 9 ust. 2 pkt 2, art. 10 ust.1, art.11 ust.1 i 2, art.19 ust.2 pkt 1, 4, art. 32 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz.1965 z późn. zm.);
- 5) art. 6, art. 7, art. 19, art. 77, art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.).

Ponadto Proboszcz Parafii w swojej skardze zarzucił decyzjom wydanym przez GODO, że:

- 1) organ nie respektuje w nich przepisów prawa kościelnego, gdyż:
 - a) wbrew swym twierdzeniom nie wskazał w swych decyzjach, dlaczego odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wyjaśnieniom Proboszcza Parafii w zakresie obowiązywania procedur związanych z wystąpieniem z Kościoła Katolickiego i nie wskazał podstawy prawnej, z przytoczeniem przepisów prawa, które dają GODO uprawnienie do określania kto należy do Kościoła Katolickiego;
 - b) bez podstawy prawnej, przyznał sobie kompetencje do rozstrzygania kto należy, a kto nie należy do Kościoła Katolickiego, w tym prawo do wydawania skierowanych do proboszczów nakazów dotyczących dokonywania wpisów w księgach chrztu, tym samym naruszając zawartą w Konstytucji zasadę legalizmu;

- c) błędnie interpretuje wolność wyznania, przypisując Skarżącej prawo do decydowania o procedurze, jaką zastosuje ona występując z Kościoła Katolickiego. Zdaniem Proboszcza Parafii wewnętrzne prawo Kościoła Katolickiego nie ogranicza bowiem prawa do wolności wyznania (tu konkretnie wolności wystąpienia ze związku wyznaniowego), ale wprowadzając reguły administracyjne przynależności, ustanawia formę, w jakiej dokonuje się wystąpienia, aby mogło być ono uznane za skuteczne. Tak jak prawo państwowe zna i stosuje ograniczenia pewnych praw poprzez definiowanie wymogów dotyczących formy, tak i prawo wewnętrzne Kościoła Katolickiego może je stosować w odniesieniu do swoich członków;
- 2) organ błędnie interpretuje w nich wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 marca 2013 r. (sygn. akt I OSK 932/12), przyjmując że na skutek złożenia oświadczenia woli o wystąpieniu z kościoła Skarżąca przestała być członkiem Kościoła i jej dane osobowe są wyłączone ze zbioru danych określonego w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2015, poz. 2135 z późn. zm.). Tym samym, w ocenie Proboszcza Parafii, organ błędnie zakłada, że Księga Chrztałów stanowi dwa zbiory danych. tj. zbiór osób należących jak i nienależących do Kościoła Katolickiego.

Po powtórny raz rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeanalizowaniu skargi Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

Skarga Proboszcza Parafii zasługuje na uwzględnienie w całości.

Generalny Inspektor prowadzi postępowanie w oparciu o przepisy prawa powszechnie obowiązującego i to właśnie one, jako podstawa prawna, wyznaczają organowi granice, w zakresie których może on orzekać. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 z późn. zm.), zwanej dalej: u.o.d.o. Artykuł 12 pkt 2 u.o.d.o. wskazuje, że jednym z zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych.

Zgodnie z treścią przepisu art. 43 ust. 2 u.o.d.o. w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl zaś art. 43 ust. 1 pkt 3 u.o.d.o. z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego,

o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Należy zauważyć, że Kościół Rzymskokatolicki jest instytucją o uregulowanej sytuacji prawnej, unormowanej m. in. w Konstytucji RP w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust. 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5). Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.), Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1520/13 „punktem wyjścia do zajęcia przez GODO stanowiska, co do przynależności Skarżącego do Kościoła Katolickiego, powinno być prawo wewnętrzne Kościoła. Wynika to wprost z art. 5 Konkordatu oraz z zasady autonomii kościołów przewidzianej w art. 25 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 9 Europejskiej Konwencji, a także z normy ustrojowej zawartej w art. 25 ust. 4 Konstytucji RP”. Ponadto w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2015 r. (sygn. akt II: SA/Wa 847/14) podkreślono, iż cyt.: „(...) w sytuacji, gdy zagadnienie wystąpienia z Kościoła Katolickiego jest jedną z przesłanek wykonywania kompetencji przez organ administracji publicznej, to organ ten ustala przynależność do Kościoła wyłącznie w oparciu o dowody przedstawione przez stronę kościelną, w tym przede wszystkim na podstawie aktu chrztu z dokonaną adnotacją o wystąpieniu z Kościoła. Ustalanie tego faktu z powołaniem się na inne dowody jest niedopuszczalne. Nie jest przy tym wystarczające odwołanie się do oświadczenia danej osoby o woli wystąpienia z Kościoła, a sprawy sporne na tym tle są sprawami kościelnymi, które winny być rozstrzygane na zasadach i w trybie określonych przez prawo kościelne”. Dodatkowo ten sam Sąd w wyroku z dnia 24 listopada 2015 r. (sygn. akt: II SA/Wa 324/15) podniósł, że: „[d]o czasu wyczerpania procedur kościelnych w zakresie apostazji, prawo

świeckie zdaniem Sądu doznaje <<swoistego czasowego zawieszenia>>. Prawo kościelne w zakresie wystąpienia z Kościoła Katolickiego stanowi bowiem *lex specialis* i znajduje w tym przedmiocie pierwszeństwo w zastosowaniu”.

Analiza ww. przepisów prawa, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów administracyjnych, prowadzi do wniosku, że decydującym w niniejszym postępowaniu jest to, czy GODO ma uprawnienia do wydawania decyzji nakazujących aktualizację danych w Księgach Chrztu. Z przytoczonego powyżej art. 43 ust. 2 u.o.d.o. wynika brak kompetencji GODO do wydawania decyzji związanych z rozpatrywaniem skarg w zakresie danych osobowych przetwarzanych w zbiorach, o których mowa w pkt 3 ust. 1 tego artykułu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prowadząc postępowanie administracyjne, dokonał oceny całego zebranego materiału dowodowego. W toku postępowania Proboszcz Parafii wypowiedział się co do statusu Skarżącego w świetle prawa wewnętrznego Kościoła oraz w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że Skarżącego nie dopełnił wewnętrznej procedury wystąpienia z Kościoła Katolickiego. Ponadto, Skarżący w treści skargi podniósł, że jedynym działaniem jakie podjął w celu wystąpienia z ww. wspólnoty było złożenie Proboszczowi Parafii pisemnego oświadczenia woli z dnia [...] czerwca 2014 r. GODO po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdził, iż w zaistniałej sytuacji nie mogą być zastosowane przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 43 ust. 2 u.o.d.o. organowi nie przysługują uprawnienia do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w ramach art. 18 u.o.d.o. w stosunku do osób należących do kościołów i związków wyznaniowych. W związku z brakiem możliwości zastosowania art. 18 u.o.d.o. w zaistniałym stanie faktycznym należy umorzyć postępowanie. W tym miejscu wskazać należy, że GODO nie ma podstaw do weryfikacji procedury występowania z Kościoła Katolickiego, ponieważ przepisy powszechnie obowiązujące nie dają mu tego rodzaju kompetencji, na co wskazuje przywołany powyżej art. 2 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do postanowień art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.), zwanej dalej: Kpa, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Przedmiot postępowania wiąże się ze stosowaniem przez organ publiczny przepisów materialnego prawa administracyjnego. W doktrynie wskazuje się, że cyt.: „bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 § 1 kpa, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już

zawisłej przed organem administracyjnym.” (B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, C.H.Beck, Warszawa 2006, s. 489).

Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 Kpa, zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, nie ma bowiem w sytuacji zaistnienia tej przesłanki podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

Zgodnie z art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 z późn. zm.) organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zostało zaskarżone, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. Uwzględniając skargę, organ stwierdza jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. W niniejszej sprawie organ, po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego stwierdził, że jego działanie miało miejsce bez podstawy prawnej, jako że nie był on uprawniony do wydania w niniejszej sprawie merytorycznego rozstrzygnięcia. Z tego też powodu Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uchylił wydaną decyzję z dnia 26 stycznia 2016 r. (znak: DOLiS/DEC-65/16) oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 30 kwietnia 2015 r. (znak: DOLiS/DEC-362/15). W związku z powyższym GIODO rozstrzygnął jak na wstępie, uchylając zaskarżone decyzje oraz umarzając postępowanie prowadzone z wniosku Skarżącej o nakazanie Proboszczowi Parafii aktualizacji jego danych osobowych w Księdze Chrzętów.

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 i art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 13 § 2 oraz art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 z późn. zm.) od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).